

AÑO I - NUM. 9
ARTA, DESEMBRE 1982

SA COMARE BENETA

PUBLICACION INDEPENDIENTE, MENSUAL Y BILINGÜE

Dècimes d'es Jeperut Vilatà

Estic tot il·lusionat
amb so canvi socialista
n'hi ha que tengueren vista
i van en son puny alçat.
Qui de jaqueta ha mudat
per mor de sa comandera,
n'empren com una somera
que fa tala dins es blat.
¡Quan es cap s'heuran xapat
mudaran de cervellera!

En sé qualcun de senyor
que presum de socialista
i abans va ser un feixista
amb fusell o mosquetó,
dic, per aquesta raó,
que no se poden fiar
del qui pretén de donar
ses lliçons de serietat
perquè es gira des costat
per on es vent sol bufar.

Tot pujarà dins s'any nou
qui dubte no endevina
si va pujar sa benzina
lo demès ferà renou.
Tenim més força que un bou,
sé que res mos ferà res
som poble de molt de pes
vé un any bo per meditar
si no falta blat ni pa
visca l'any vuitanta tres.

NATIVIDAD.—La paz envuelve al mundo en esta noche, y lo envuelve porque es la gran noche del amor. Donde hay amor no existen las envidias, ni los odios. Donde hay amor anida la paz. La Navidad envuelve con su cálido manto la piel del hombre que nunca deja de ser niño. Es una pena que la Navidad sea sólo unas fechas determinadas sobre un calendario. La Navidad debería situarse en el corazón humano día a día de su devenir sobre la Tierra. Amar es un mandato de quien nació en esta noche fría recibiendo el calor de unas bestias, ya que los humanos no quisieron acogerle. "Un solo mandamiento os doy". "Que os améis los unos a los otros". Es decir que siempre sea Navidad. A todos, lectores, amigos, enemigos y despreciadores, ¡Felices Navidades! Sa Comare critica riéndose, sin acritud, y tanto a criticados como a quienes no lo son, los quiere porque antes que nada, son hombres. Pobres y desorientados hombres sobre una tierra estéril de amor y sobrante de odio.

DE BRUIXES... I INQUISIDORS

En el diari "Ultima Hora" del passat dia 24 de novembre, a una entrevista feta al batle d'Artà, s'al·ludia a la nostra publicació, la **Comare Beneta**, amb una significativa i reveladora fraseologia: "brujas disfrazadas de Comare", "crema de brujas" i altres expressions per l'estil.

I deim que es tracta d'una fraseologia significativa i reveladora perquè manifesta ben a les clares la mentalitat i el demembre de les persones —o persona— que l'han inspirada: una mentalitat intolerant davant la crítica i un esperit del pitjor encuny inquisitorial.

Ja és ben significatiu que el primer batle artanenc de la democràcia mos dugui tan entravessats com el darrer batle de la dictadura (sobre el qual, per cert, hem sentit a dir aquests dies —oh Déus misericordiosos!— que s'ha de presentar a les pròximes eleccions). Com a batles passats de dictadures passades, al batle actual d'Artà li fa molta nosa la **Comare Beneta**. Li fa nosa perquè és un diari crític i independent; perquè ell no el controla, com controla altres publicacions locals. El batle d'Artà, tan crític amb tothom abans d'esser batle, soporta molt malament la crítica; la té molt mala de digerir.

No s'és demòcrata —pensam noltros— pel simple fet de guanyar unes eleccions davant les urnes. S'és demòcrata també quan es sap no desqualificar a l'oponent amb insults i recorregut a expressions i formes del més pur estil inquisitorial. Quan no s'està d'acord amb una crítica, o se la considera injusta, es rebutja, quan es pot; i es rebutja amb arguments, està clar; no es desqualifica per sistema des de l'afrogància i l'auto-suficiència. Però al batle d'Artà li han faltat massa vegades els arguments davant les crítiques que li han fet. Per això ha callat. I per això ara evoca fantasmes; fantasmes medievals de bruixes i de fogueres.

Fa pena i fa llàstima que tot el batle d'un poble no mostri més capacitat de defensa que la d'unes expressions pròpies de l'Edat Mitja més obscurantista. ¿Encara estam avivant fogueres i parlant de "cremar bruixes"? Arribar a la democràcia per això! Per aquest viatge, senyor batle, vos feien falta unes altres beasses.

I deim que fa llàstima i fa pena perquè pensam que l'entrevista-reportatge del diari —que no porta, per cert, la firma de cap periodista— no té altre autor que el mateix batle. O, en tot cas, que ha estat obra d'un dels seus més directes col·laboradors i turiferaris. Es, pensam noltros, un pur i simple exercici d'autoencensament que tracta de justificar com a meravellós una gestió que, en opinió nostra, ha estat d'eficiència dubtosa i d'encara més dubtosa honestedat.

Es, certament, ben preocupant que persones amb voluntat política comencin a veure bruixes i a somniar bubotes. De bruixes —ja es sap— generalment no n'hi ha. A les bruixes, quasi sempre, les inventen els dictadors i els inquisidors per desqualificar els que no pensen com ells. Es un conegut esport aquest de les bruixes i de la "caça de bruixes". L'esport preferit d'aquells que tenen l'esperit de la intolerància i l'animeta dels cacics. I diuen que a Artà ja "hem canviat"!

I res més. Que entengui qui correspongui que amb aquest editorial no hem fet més que respondre a una provocació prèvia. Hem contestat allà a on mos havien demanat. Hem gratat allà a on mos ha cogut.

I si a qualcú li a picat el nostre editorial, idó que rasqui.

CARLOS MARTÍN PLASENCIA
nuevo gobernador civil de Baleares

En el Consejo de Ministros celebrado el día 15 de los corrientes entre otros numerosos nombramientos se efectuó el de D. Carlos Martín como gobernador de nuestras Islas.

El Sr. Martín conoce Mallorca y ha visitado muchas veces Menorca. Quiere ello decir que nuestra idiosincrasia no le es desconocida y ha manifestado en unas declaraciones suyas que estudiará nuestro idioma. Sa **Comare Beneta** quiere dar la bienvenida al nuevo gobernador ofreciéndonos desde nuestra inveterada independencia, para cuantas acciones redunden en beneficio de nuestra provincia y en especial del área en que radica nuestro quehacer informativo.

Queremos significarle al nuevo representante de la administración, que en nosotros hallará una leal colaboración a la par que el eco de muchas voces que no tienen voz.

Bienvenido señor Gobernador.

LA COMARE BENETA

Año I - N.º 9 - Diciembre 1982

En este número han colaborado desenfadadamente:

ARPO
JOAN REUS (Fotografía)
MARGARIDA SIQUER
JOAN ESCANELLAS I LLINAS
SERAFI GUISCAFRE
BONET DE SES PIPES
MASSIA RIERA
B. G.
GREGORIO MATEU
EUFRASIO FERNANDEZ
SANTIAGO PERELLO
ARMANDO GUERRA
MINOTAURO
ECO
P. MATEMALES
B. COMAS (BECO)

DIRECTOR: S. GUISCAFRE I ARPO

●
IMPRENTA POLITECNICA
Troncoso, 3. Teléfono 21 26 60
Palma de Mallorca
Depósito Legal 187-1982

Somnis d'un esperit inquiet

(V)

- 51.—¿Justícia sense llibertat? Mentida, ja que la justícia es el camí de la llibertat. ¿Llibertat sense justícia? Escàndol, ja que no es lliure el que sofreix la esclavitud de la injustícia.
- 52.—Quasi sempre criticam als demés el que més ens molesta de nosaltres mateixos.
- 53.—Les traves que més fermat me tenen són les que menys vull deixar.
- 54.—Moltes d'escoles són com els coïols: no deixen creixer les arrels de la creativitat i de l'imaginació dels infants.
- 55.—Quan més desitg la pluja es quan el sol crema la meua cara; quan més anyor el sol es quan la pluja banya el meu cos; quan més aprecii la salut es quan la malaltia s'afitora dins la meua carn.
- 56.—Ahir digueres una blasfèmia: "puc perdonar, però no puc oblidar". I dintre dels terrenys de l'oblit va brotar l'amarga herba del rancor.
- 57.—Es millor no tenir res, no valer res, que esser un deu hipòcrita. Esser sincers es esser autèntics, es a dir, esser homes.
- 58.—El qui se considera perfecte, immòvil, adelanta la mort, com una espècie que no evoluciona.
- 59.—¡I que ho són de ridículs els habitants d'aquest planeta! Ens han regalat una casa deshabitada, amb un pati ple de recursos, amb un cel ple de possibilitats. No obstant, esgotam les nostres energies destruint-los mutuament dins les ciutats.
- 60.—No escandalitzem als vells perquè, en cert sentit, ells també són infants.
- 61.—Cal veure en els ulls de la nit la claror del descans i de l'acullida.
- 62.—Des de la meua opció de creient, he conversat amb un amic que es diu ateu. Al final, ambdós hem coincidit que ja no creiem amb moltes falses imatges de Deu que ens han mostrat.
- 63.—Sempre tenc parades les xarxes perquè som pescador d'imatges, rastrejador de idees. Però, he notat que aquets peixos son molt mals de pescar.

per GREGORI MATEU

PUNTO de VISTA

EDITORIAL CONJUNTA

ELS AJUNTAMENTS I LA CULTURA

Si va a dir ver, la vinguda de la democràcia, de moment, no ha contribuït gaire a modificar l'actitud dels ajuntaments envers de la cultura. Llevat de qualche excepció, el fet és que les corporacions municipals han mostrat molt poc interès per un aspecte tan essencial dins la vida d'una col·lectivitat.

Podríem retreure'n exemples. Hem pogut tocar amb les mans que, a Mallorca, posseïm peces d'un valor artístic excepcional que, de manera inexplicable, se troben totalment abandonades, deteriorant-se progressivament amb el temps i en perill de sofrir danys irreparables. Que això succeeix a un país amb pretensions de formar part d'Europa és un pur i simple contrasentit.

Podem admetre que la cultura no és un problema específic ni exclusiu dels ajuntaments; però si és necessària una política cultural ben organitzada i eficaç, és indispensable que els ajuntaments hi tinguin assignat un paper preponderant, sobretot si volem avançar cap a un model d'estat de línia autonòmica. I creim que és aquest el camí vàlid per a resoldre certs problemes amb eficàcia. N'hi ha molts, de problemes, que només pot copsar i afrontar el qui els té a la vista, és a dir, un organisme local.

Per ventura aquesta indiferència de què parlem no és sinó un eco de la indiferència del poble mateix. Es una trista realitat que les masses, espontàniament, no solen mostrar gran entusiasme per la cultura. Per això els governs dels països civilitzats posen tant d'esment a rompre'n la inèrcia i a estimular l'activitat cultural des de dalt. Els organismes de govern han d'esser capdavanters en molts de camps i un d'aquests és precisament la cultura, un dels béns més valuosos d'una comunitat civil.

Amb això no volem significar que la cultura haja d'esser un monopoli estatal. Al contrari, la cultura autèntica ha de sorgir del poble i s'ha d'ajustar a les seves peculiaritats. La història recent del nostre país ha mostrat fins a quin punt és estèril una cultura oficial, fabricada i manipulada per uns organismes que, a més a més, no tenien base popular. Als ajuntaments no els pertoca fer la cultura, sinó impulsar-la per les vies més adequades a cada moment i a cada situació, seguint uns plans traçats amb intel·ligència, imaginació i generositat, que determinin accions coordinades i coherents; no amb activitats esporàdiques, inconexes, empreses de tard en tard per quedar bé davant els intel·lectuals i per tranquil·litzar-se una consciència tampoc no gaire exigent.

No ens temerem i estarem a punt d'haver d'elegir els nostres representants als ajuntaments. A l'hora de valorar els mèrits dels candidats, tots els ciutadans conscients haurien de sopesar amb tot esment quina aportació pot fer cadascun d'aquells dins l'àmbit cultural, quines garanties ofereixen de dur endavant una bona política cultural aplicada amb fe, entusiasme i, en especial, inspirada en la realitat autèntica del nostre país, en consonància amb les nostres arrels vertaderes i orientada cap als horitzons que poden constituir el nostre únic possible futur.

PREMSA FORANA

La cultura tal i como està plantejada avui en dia ha de naixer a les escoles. Mentre quan s'arribi a un poble espanyol el darrer que es vegi sia l'escola pública la cultura no serà ajudada des dels ajuntaments. Perquè en els ajuntaments hi estaran gent mancada d'allò que ens proposam impulsar.

BELEN VIVIENTE

Como en años anteriores va a montarse durante estas Fiestas Navideñas un Belén viviente. Al decir como en años anteriores hemos pecado de pacatos ya que hogaño se le piensa dar un mayor auge y vistosidad. Al efecto se montará en

el montículo ubicado tras la Torre de Sant Miquel, donde se efectúa S'Endavallament. En este sitio aparte de la mayor amplitud podrá situarse más gente para contemplar la ingenua belleza del Nacimiento. Las funciones tendrán lugar el día de Navidad y Reyes ya que los egregios personajes a su llegada subirán al montículo para realizar la adoración.

Es un nuevo esfuerzo de ARTA BALL I CANTA Agrupación que cuida de estas facetas de la cultura popular que los pueblos deben conservar y transmitir tal y como recibimos de nuestros mayores.

HOMENAJE AL PADRE MOJER.—El nuevo superior del Convento de los Franciscanos, colaborador de Sa Comare, ha cuidado de la renovación de los Terciarios. El año pasado organizó la sección de mujeres y este año ha surgido la renovada hermandad uno de cuyos primeros actos públicos será el homenaje que a últimos del próximo mes de enero se rendirá al Padre Antonio Mojer. Es inútil reiterar el conocido historial del popular "Pare Mojer" que tantos años pasó entre nosotros y cuyo entronque con Artá es de todos conocido. Enhorabuena a organizadores y homenajeado.

BELLPUIG.—"Bellpuig es un lloc que plora" es una conocida frase del Padre Ginard. Si el poeta de Artá viera ahora las viejas casas abandonadas sin los payeses con las ratas que van apoderándose de todo seguramente afirmaría que Bellpuig es un lugar que solloza. ¿A qué se espera para que la bella iglesia románica sea restaurada? Desde el Ayuntamiento, desde el Instituto, desde los partidos políticos, sustitutivos en parte de los entes culturales debe surgir la voz que clame a los oídos de quienes tienen poder para hacerlo. Bellpuig debe ser recobrado para el pueblo. Nuestra historia lo demanda.

INSTITUTO DE B.U.P.—Está abierto el plazo para presentación de plicas para optar a la instalación de dos pistas deportivas para el instituto y el cerramiento de sus instalaciones. Es una mejora de la que nos alegramos. Esperemos que por quien se preocupa de su mantenimiento. En una reciente visita al centro de Enseñanza lo encontramos tan deteriorado que no dio muchísima pena.

Comunicación del patronato de la RESIDENCIA PARA JUBILADOS

Muy interesante la comunicación del PATRONATO de la RESIDENCIA. Todos los interesados en vivir en la Residencia, mayores de 65 años y que puedan valerse por si mismos deberán ponerse en contacto con Josefa Blanes Aymar, (Fita) Catalina Tomás Bonnín Fuster, Pedro Moll Amorós (Sopa) o Guillermo Bisquerra Ferragut quienes les informarán personal y reservadamente de las condiciones de ingreso y permanencia.

Nadie debe ignorar que la situación económica del que solicita el ingreso en la Residencia no es un obstáculo para que pueda ingresar en ella. Esto quiere significar que con un tanto por ciento de retiro de cada solicitante podrá vivirse en ella.

El mantenimiento de la Residencia requerirá la colaboración de todos.

Esperemos que como dicen los miembros del Patronato, Artá acoja como cosa de todos el funcionamiento de Sa Posada dels Olors y esté a la altura de las circunstancias para que ésta sea un modelo entre las que ya existen repartidas por toda la geografía española.

Sa Comare Beneta está absolutamente a las órdenes del patronato para colaborar en la medida de sus fuerzas.

Y, por último, se hace necesario indicar que el devenir de la vida moderna está borrando este aire siniestro que tenía el que se fueran los ancianos a lo que se llamaba "L'Hospital". Hoy nada es igual. Las Residencias son lugares apropiados donde los jubilados no se sienten marginados ya que su vida transcurre plácidamente al lado de quienes piensan y sienten como ellos. Por otra parte en la Residencia hay una libertad total de forma de vivir mientras no se moleste a terceros y, al fin y al cabo se vive como en un hotel. Rogamos pues a estas personas retrógradas que siguen pensando y aún pregonando aunque sea "sotto Voce", que el vivir en semejantes sitios sea sonrojante, reconsideren su postura y piensen que la vida en común, en Residencias "ad hoc" no es sino una forma de avance social y en ninguna forma humillante ya que todos ayudan a todos.

El demble d'un poble a vegades resulta incomprensible. Resulta que el dia quatre de desembre vingué a Artà don Adolfo Suárez el que fou President del Govern de la transició. No us contarem la seva història política perquè es coneguda a tot arreu i no sols dins l'Estat Espanyol. Ara bé; les darreres eleccions sols li donaren dos escós per el seu recent fundat partit del C. D. S. Es clar que els noucents vots i pico trets dins es nostre poble extraporlats a la resta d'Espanya donaria una mitja molt superior de diputats. No importa repetir aquí els motius. També són de tots coneguts. Hi ja implicacions de paisanatge que no es poden oblidar.

Volem dir en tot aquest preambul que pareixia que la vinguda del Sr. Suárez no heuria d'haver conmogut el poble si calculam el nombre dels seus simpatitzants pel dels vots.

No fou així. Don Adolfo Suárez té carisma i, entre nosaltres, poble una mica novel·ler, va causar un impacte descomunal.

Des d'en Mateu Papa, vell socialista, plorant com sols ho poden fer els homes que com ell tenen el cor que no les cap dins el pit, fins a tot un avalot de gent de la nostra Vila anaren a rebre'l tot i malgrat de la bona voluntat d'Antoni Llaneres molta de gent no ho sabia.

GENT DE PER LA VILA d'avui té per protagonista el nostre poble saludant al ex-president del govern.

L'home que feu possible la transició en pau.

Dones com Maria Oliver, i Maria Tous (de Sa Mesquida) li feren present el seu entusiasme. Les modistes, germanes Terrassa, que havien feta feina per el seu partit, i Na Magdalena Clarita que en tota seguretat no serà de les mateixes idees, el saludaren carinyosament.

Na Maria Figuereta, ex-regidora i en certa manera col·lega del Sr. Suárez no va faltar a la trobada. Hem d'anomenar aiximateix les tres germanes de Sa Bedeia, Francisca, Joana Aina, i Maria que amb el seu esguard i el seu somriure li agraïen la transició, pacífica. Na Catalina Guideta i les filles de Gaspar Rayó juntament en na Catalina Thomàs Bonnín feren present la seva alegria. Apolonia Genovard amb el present d'en Pere Pujol l'escultor que sempre cap estar a l'altura de les circumstàncies, home de civilització antiga rebuda ans del seu naixement. Ana d'en Jeroni Flor fent aldarull i na Catalina Petaca, filla d'en Jaume Municipal.

Na Cati, sa perruquera, tota sandunguera fent present al

senyor duc que per aquesta terra nostra també es donen les dones de "tronío". No estaria bé que deixassin Na Trabai, sa dona d'en Xesc Moma i a la seva filla Magdalena. Na Maria Bujosa, acostumada a rebudes d'importància, ja que quan va venir la senyora del Generalíssim va anar a veure els seus brodats. Na Busca i tota una representació d'ARTA BALLA I CANTA així com, i era lògic Na Francisca Morey, la dona d'en Joan Balaguer de Sa Matança.

I, pel damunt de tots com deiem en Mateu Papa. L'home que sap, junt en Mestre Antoni Mel·ler i tants d'altres valorar l'importància de fer una transició política sense represió i sense que la memoria reclami venjança.

Aquesta transició ha fet que avui pugui haver-hi un govern socialista en el poder, i que el seu President pugui assistir a un acte Militar a La Brunete sense el paraigües del Rei, i hi hagi una harmonia entre aquest Govern i el que abans en deien poders fàctics. Tothom enten ja que el poder emana del poble i el nostre aquest decapvespre el feia patent.

Homos com els que deiem recorden perquè ho tenen clavat a foc a la memòria aquella altra transició durant la qual varen haver d'amagar-se com animals perseguits. I els amagatalls les salvaren la vida que en tota seguretat les heurien presa els representants de l'odi.

No és estrany doncs que en Mateu Papa, tot abraçant el Sr. Suárez li digués: "Gràcies pel canvi, perquè el canvi va començar quan vosté fou President del Govern. Li preg que si veu a D. Felipe González li doni aquest missatge de part d'un vell socialista".

El diari Ultima Hora va dur el reportatge. En ell contaven com efectivament Suárez li donà l'encàrrec i el primer President Socialista, després de la transició, va contestar-li per la televisió al company de Balears, que no era altra que en Mateu. Efectivament el canvi va naixer el dia que els espanyols ens donarem una Constitució.

I aquesta fou la vinguda d'en Suárez. Tot un poble alçurat, alegre, content caminant cap al seu futur que voldriem alegre i lluminós per tothom.

I que mai homes con en Mateu Papa hagin de amagar-se dins la seva pròpia contrada perquè aquesta és una de les penes més greus que pot sufrir l'humà. Que tots els dies del món sien Nadal entre nosaltres.

SERAFI GUISCAFRE

TESTIMONI D'UN TALAIOT

Después de la larga ausencia mi corazón late desaforadamente cuando, intrépidamente, pongo el primer pie en el suelo de Ses Païsses abandonando la seguridad de mi seiscientos. ¿Qué nueva sorpresa me tendrá preparada el "Talaïot"? Esta duda siempre me remuerde cuando llevo unas semanas sin verle.

Me acerco tímidamente y ¡oh maravilla! le encuentro de buen humor, con una sonrisa de piedra a piedra y una rosa roja en la mano.

—Uep! i això?

—Ya ves, aquí estoy esperando ilusionado el cambio este que habeis elegido entre todos. Ya era hora de que soplaran nuevos vientos en el país, aire renovadores que ya verás como son muy buenos.

—¿No me digas que tu también eres socialista de toda la vida?

—¿Tan seguro estás de que el cambio se producirá?

—Naturalmente que habrá cambio y de los buenos. Si algo no es el pueblo es tonto y sabe bien lo que le conviene. Ah! y menos cachondeo con esto del socialismo de toda la vida. ¿Tu crees que se puede aguantar a tipos tan desconfiados como tú si no es con espíritu socialista?

—Bueno, bueno, no te enfades conmigo y cuéntame si ya vas notando algo cambiado.

—Mira, de momento el Papa no se ha muerto en el país de la rosa entre dos ríos como pronosticaba el agorero este de Nostradamus, el Artá está

dando la sorpresa y es de los mejores equipos de la tercera división, ha nevado en el mes de noviembre, Carrillo ha dimitido...

—Bueno, bueno para ya el carro que me apabullas.

—Pues eso no es más que el principio ya verás ya cuando los socialistas nos devuelvan el tren.

—Esto si que no te lo crees ni tú.

—Escolta jovenet, a mi no me faltes al respeto, si te doy medio sopapo con la mitad de mis años de experiencia te destrozo así que hazme caso y confía en el cambio. I ara deixem anar.

—Cuando me subo de nuevo a la vieja gloria de cuatro ruedas, casi tan antigua como el "Talaïot" me noto como rejuvenecido, en el fondo mi viejo compañero de piedra me ha contagiado su entusiasmo. ¡A ver si es verdad que esto cambia!

MACIA BARRET

SES PASSEJADES DE SA COMARE

Verdaderamente es "redestacable" la capacidad recordatoria de "Sa Comare Beneta". ¡Qué memoria la suya! Estar junto a ella es hacer realidad aquella frase "Recordar es volver a vivir". En esta ocasión va y nos suelta:

—Me río de los kinis y bikinis de ahora. Ahora se vé un montón de carne y el aliciente ya no existe. Tendrías que haber visto como era recibida la inauguración de la temporada de los Baños de "Sa Portella", de Palma. ¡Aquello sí eran acontecimientos! Con serenatas de una banda de música, ya anochecido, a las ocho y media de la tarde. ¡Quins temps aquells!

—¿Vos també nadaveu, Comareta?

—"Deu men guard, mumareta m'hagues enviada a un convent de monges tancades". Aquello sólo era para algunas, muy pocas, chicas palme-sanas. Ahora que recuerdo, en aquellas fechas mi padre compró un diario, creo

recordar que era El Correo de Mallorca y lo que más me llamó la atención era la subasta del servicio de coches fúnebres.

—Refotre, ¡aquesta sí que és bona!

—tercia en Toful— se trataba d'una cosa molt seria: ¡Un cotxe de morts! Ya que estamos en cosas palme-sanas... "recordau Comareta quant es Governador va venir a Artá?

—Claro que sí, como si fuera ayer. Comprobó el mal estado en que se encontraba el paso del torrente cerca de la población. Puso interés, mucho interés, en que se evitasen las molestias y los peligros a que se veían expuestos los carruajes al atravesar el arroyo y encargó con toda urgencia al cuerpo de ingenieros un proyecto de un punete para que se construyera, desde luego sin perjuicio de que con el tiempo enlazara con el nuevo camino, que también estaba en estudio, que unía Artá con la carretera principal de Palma.

"Los vecinos de Artá, sigue diciendo, agradecieron muy de veras la importante mejora anunciada".

"Sa Comare Beneta" tiene en sus manos un bello ramo de flores, las mira con ternura, la veo pensativa y le pregunto:

—¿En que "pensau"?

—En nada. Ha pasado la media noche del día 1.º de Diciembre, han transcurrido 4 minutos del nuevo día...

—Pues sí, se nos ha ido la noche y Felipe González es el nuevo Presidente del Gobierno Español.

—Luego existe, estoy hablando contigo, tengo en mis manos este ramo de rosas, soy una persona humana, de carne y hueso, entonces ¿por qué cierto señor al que trato con todo respeto me confunde con una bruja?

—Estimada Comare Beneta: Hay un pasaje en el libro de Cervantes en que Don Quijote, dándose media vuelta en su jamelgo, que cabalga unos metros por delante de Sancho Panza, le dice:

—¿Ladran? Entonces cabalgamos.

Sí amigos lectores, "Sa Comare Beneta" sigue editándose. Formamos parte de la familia de la Prensa Forana y sólo el tiempo tiene que decir la última palabra.

—¿Vos una bruixa? Deu mos agafi confesats".

"Sa Comare" se nos despide por este mes con dos versos, estos: Tiene Artá bajo montes encerrado del mundo la más grande maravilla y de tal perfección está dotado que a todas las restantes humilla. No extraño es, porque esta obra aventajada que en negras cavidades tanto brilla es debida a la mano y al talento del Artista que ha creado el firmamento.

Y va "pa" ustedes la despedida:

Ara vé Nadal
menjarem torrons
i amb una guiterria
junt amb Sa Comare
cantarem cançons.

BECE
de Ca's Xorrigué

Xerrameca

En Tomeu està una mica disgustat. Per culpa de la manca de pàgines la passada Comare no dugué la xerrameca.

—Preocupat tú de pensar, pel cas que te fan aquests de Sa Comare, amb cara de pomes agres. No, i sa Comare o és popular, o no serà res.

Puja Na Bonifacia tota empimpollada amb un clavell a n'es pel.

—Reputes Bonifasia. D'ensà que guanyaren es socialistes no pareix sa mateixa. Sa veu que hi ha gras a Can Merdeta.

—Hijo, que quies. Er Felipeyo en la Moncloa, quie decirse que cobraremos más trabajando menos horas. Tendremos más vacaciones y nos jubilarán antes. Er cambio hijo, er cambio.

—Me pareix que les dus girades de peu en lo de fer manco feina. Per de prompte es funcionaris obriran es decapvespres. Ara anam.

En Biel davalla de Na Crema gaiato en mà.

—Uep! Tomeu. Ja l'heu empatada. Sagrades, que ho teniu de bo de fer.

—Biel saps que n'hi ha de coses que xerrar a n'aquest poble a on és qui son són normals per ses altres bandes, si troben tan bé.

—He trobat en Toni Manyà davant La Caixa i m'ha fet riure.

—Què ha passat?

—Sortien amb en Camunyes de Sa Posada dels Olor i li som dit. Com així no volgueres fer sa taula rodona per parlar de sa Residència? i saps que ha contestat?

—Qui sap?

—A sa Taula Rodona le farà es poble. Noltros hem fet sa Residència i ses Residències no se fan amb taules rodones. Això de taules rodones son pardalades d'estornells desorientats. Es fan aficant-hi es dits. Fent feina. Lo demés són ganes d'emprenyar.

—Bastaran a pintar ses finestres de sa façana.

—Ara vist com queda tot, ja la canviaren tota a sa façana. Saps que aniria de bè que lo de davant quedàs tan bé com lo de darrera.

—I que diu es bal-le i ets des seu grup que votaren contra.

—M'han dit que diu "Es nostre també hagués quedat bé".

—Si. Una casa a davant ben restaurada i un hospital a darrera pels vells. Per això no importava Sa Posada. Bastava comprar un trast.

—Bé, lo cert es que això està llest i per Sant Antoni quasi segur es farà sa inauguració, i com sempre es qui votaren contra presumiran d'haver-ho fet ells.

—Que no llegires ses declaracions d'es bal-le damunt s'Ultima Hora.

—Per això t'ho deia. Això no es voler-nos fer combregar en rodes de molí. Això es voler que mos passem s'envalador i tot.

—Crec que s'editorial li contesta.

—No li entre res.

—No te preocupis. Malgrat d'ell tendrem Residència, malgrat d'ell és C. L. A. fou institut i a pesar d'ell qualqa dia s'arrenjarà tot quan faci falta. A ses pròximes eleccions es poble li donarà s'aprovat o es suspensio perquè mira lo que te dic heu voldrà tornar a provar.

—I aquesta parida de s'Ultima Hora que devia ser contestant a s'escrit que va fer Don Gabriel Genovard quan li foteren d'aquella manera tan ignominiosa sa plaça d'orientador educatiu.

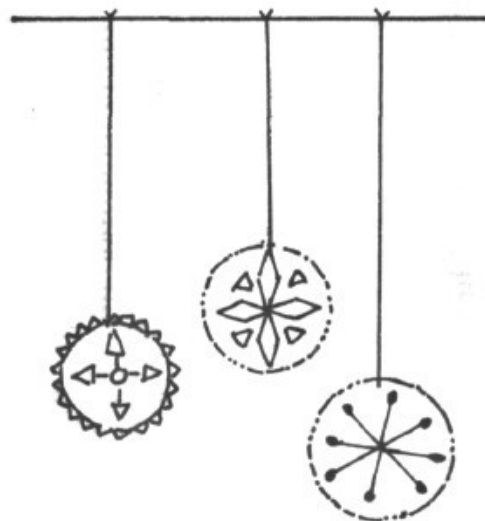
—Segur perquè aleshores no va poder contestar.

—Bé. S'entreguen ses festes, segur que rebràs s'aguinaldo.

—Pots pensar. Només el reben els qui li són simpàtics. Ten puc dir, que no les te diré, que fan molta feina i no el reben.

—Guardeu per sa xerrameca que vendrà.

—Sí, mos hem de despedir. M'en vaig a comprar es torrons.

—Enguany no han pujat gaire.

—L'any que vé serà gros. Pujada de sa benzina, pujada de s'electricitat, pujada d'es butano, pujada d'es transports, s'aigo...

—Vatoadell, així no anam.

—Fiet si sa pesseta se devalúa...

—Res anem a passar ses festes. Ara es prest ferm per a jutjar es govern nou.

—Crec que en fan de bones i d'errades.

—I com que si te fixes bé es un govern de dretes.

—Al manco ho pareix.

—Li trobaràs més encara si no mos pugen es sous i ses pensions.

—L'any que vé mos treurem es gat d'es sac.

—Bones festes Tomeu.

—Molts d'anys Biel.

—Esaborios. I a mi no me decís na?

—Reputes, Bonifasia. O no t'envies anada?

—Estaba mirándome los turrone.

—Be. Bon Nadal i feliç any nou.

—Molts Anys.

—Y que lo veamos toos.

acudits

Començarem un bon dia de Febrer
quan corema deixa pas a temps pasqual,
a tirar el primer número en el carrer
i tot d'una mos sortí ja l'agorer
tot clamant la nostra mort, abans de Nadal.

Però al mes de desembre s'ha arribat
i estam que no cabem dins els calçons;
Els "Profetes" podeu veure s'han errat
i en vuit dies, més o manco, heurem menjat
tots plegats en Na Beneta, bons torrons.

Però al mes de desembre s'ha arribat
i estam que no cabem dins els calçons;
encara que estiguem tan orgullosos
aquets versos han de ser himnes gloriosos
en el dia tan cimer de la bondat.

El Nadal tant és festa pels golosos
com Els Reis pugui eser-ho per els infants
i és festota, sobre tot pels fabricants
de torrons, polvorons..., vins espumosos...,
que en dos dies fan sa venta de tot l'any.

Qualque cosa però queda de bondat
a n'aquesta cerimònia nadalenca
i els desitjos de la bona voluntat
que de sempre aquets dies s'han mostrat
tot i més per la comarca artanenca.

! Bon Nadal! artanencs i mallorquins
balearics, estrangers i castellans
a n'els joves, als madurs a vells i nins
a n'els viudos, als casats i a n'els fadrins
Bones Festes, uns bons Reis i Felix Any.

DEMOGRÀFIQUES

NACIMIENTOS

Día 3-XI. Miguel Cursach Sancho.
Hijo de Antonio y de Monserrata.
C/. 31 de Març, 13.

Día 5-XI. Francisca Farriols Ga-
rau. Hija de Ricardo y de Isabel.
C/. Costa y Llobera, 62.

Día 10-XI. Clara Llabata Fer-
nández. Hija de Juan y de Antonia.
Plaza Conquistador, 8.

Día 18-XI. Israel Quílez Forte-
za. Hijo de Antonio y de Margari-
ta. C/. Costa y Llobera, 56.

Día 21-XI. Antoni Lliteras Pas-
tor. Hijo de Bartolomé y de Catali-
na-Isabel. C/. Jaime III, 20.

Día 21-XI. Lidia Ferrer Botellas.
Hija de Mateo y de Gabriela. C/.
Na Caragol, 4, 1.º

Día 24-XI. Joan Brunet Llana-
ras. Hijo de Juan y de María-Anto-
nia. C/. Amadeo, 3, 1.º

MATRIMONIOS

Día 12-XI. Antonio Lliteras Na-
dal, hijo de Juan y de Juana M.^a,
con Manuela Koncke, hija de Harry
Dieter y Erika Emmi. Domicilio, vi-
vienda de Bartolomé March. Capde-
pera.

Día 14-XI. Antonio Gamundi
Nicolau, hijo de José y de Margari-
ta, con Apolonia Ribot Maimó, hija
de Antonio y de Apolonia. Domici-
lio, C/. Santa Margarita, 90.

Día 20-XI. Manuel Lobo Vicens,
hijo de Juan y de Margarita con
Francisca Ovejero Sánchez, hija de
Juan y de Vicenta. Domicilio, Co-
lonia de Sant Jordi - Ses Salines.

Día 27-XI. Antonio Ferrer Mas-
sanet, hijo de Antonio y de María
con Catalina Tous Sureda, hija de
Juan y de Margarita. Domicilio, C/.
Blanquers, 5.

Día 27-XI. Guillermo Roser
Puigserver, hijo de Guillermo y de
Margarita con María-Isabel Lliteras
Muntaner, hija de Cristóbal y de
María.

DEFUNCIONES

Día 7-XI. Miguel Oliver Fuster,
hijo de Miguel y de Agustina. C/.
Parras, 38, a) Gustí.

Día 7-XI. Edgar Borlinghaus,
hijo de Walter y de Clara. C/. H.
194. Urbanización Betlén (súbdito
alemán).

Día 1-XI. Antonio Riutort Ca-
pó. Hijo de Gabriel y de Catalina.
C/. Jaime II, 3. a) Fontané.

Día 12-XI. Bartolomé Bernad
Ferragut. Hijo de José y de Anto-
nia. C/. Ciutat, 36. a) Pantalí.

RECORD A SEBASTIÀ BONET

Es tornen posar de dol les
nostres planes, aquesta vega-
da per la pèrdua d'un gran
home, un gran amic de
molts i que sens dubte de-
gut a les seves amargures i
sofriments és per lo que
fou estimat per tants.

Sebastià Bonet Garí primera
generació dels "Bonet de
ses Pipes" va dedicar tota
la seva vida a la Cultura de
la pipa, la cual s'ha vist se-
guida pel seu fill Joan, gran
amic nostre i col·laborador
de la revista i per els seus
nèts.

Sebastià mos deixà el passat
21 de novembre a n'els
seus cansats però sempre
plens de voluntat 77 anys.

Amic Sebastià sempre et re-
cordarem.

Descanssi en pau.

Sa Comare de n'Arpo

—Vatuedell Comare, poca fruita podrem collir d'aquest arbre.
—Idò, que te pensaves Tòful.

Punt Final

OCHO NUMEROS, OCHO:

No es necesario decir el ímprobo
trabajo que conlleva el hacer llegar
cada número a las manos del lector.
Hemos intentado dentro de la natural
subjetividad ser notarios de unos he-
chos con la máxima honestidad infor-
mativa.

Hemos contado con firmas de presti-
gio y para la nueva andadura del año
1983 pensamos conseguir nuevos colabo-
radores que darán aun más prestigio a
la ya prestigiada publicación que tienes
en tus manos.

Formamos parte de la Prensa fora-
na. Pensamos estar en la entrevista con
los parlamentarios socialistas para que las
publicaciones como la nuestra sean re-
conocidas en el Estatuto.

Para continuar con vida necesitamos
subvenciones. Esperamos sean concedi-
das en la misma forma que otros las
consiguieron.

FELIZ NAVIDAD
Y PROSPERO 1983